

Joegoslavië, rijk natuurland

Het is moeilijk een keuze te maken over wat te vertellen over dit rijke en gevarieerde land. Eén gebied of één onderwerp behandelen zou beter zijn, maar gezien de weinige en moeilijk toegankelijke literatuur die er over de natuur bestaat lijkt het beter in het algemeen enkele facetten aan te tippen, opdat men enigszins georiënteerd is.

Laten we beginnen met de misvatting recht te zetten dat het zo ver weg

Een kleine nederzetting in het verlaten bergland.

Foto: G. Middelman.

ligt. De treinreis naar Rijecka is nauwelijks langer dan die naar Nice, maar wel goedkoper en men is dan al helemaal door Slovenië heen. Van Rijecka uit kan men comfortabel naar het zuiden varen of tochten maken naar unieke natuurgebieden in de omgeving zoals het berggebied van de Gorski Kotar en de Plitvice Meren, beide bekend om hun rijke flora en fauna. Hier leven nog beren en in het meer dan 19.000 ha grote Nationale Park van de Plitvice Meren komt nog een stuk echt oerbos voor. Zelfs de oppervlakkige bezoeker zal de enorme rijkdom aan planten opvallen en zelfs de algemene reisgidsen en folders maken er melding van. Uit deze publicatie kan men veelal opmaken waar de belangrijke gebieden liggen, want de Joegoslaven zijn trots op hun rijke natuur en hebben vele reservaten gesticht. Ook bij gegevens over de jacht, die nauwkeurig geregeld is om de fauna op peil te houden, vindt men de nodige inlichtingen. Een indruk van de plantenrijkdom geeft de mededeling dat rond 6000 soorten voorkomen langs de Adriatische kust (gekweepte inbegrepen) en 3000 soorten in het ongecultiveerde Velez gebergte.

Niet alleen de reservaten maar ook het schaars bewoonde cultuurland en de hoogvlakten zijn de moeite waard. De Montenegrijnse bergweiden met

hun duizenden orchideeën, blauwe druifjes, gele gentianen en aronskelken zijn onvergetelijk. Ook het aantal vogelsoorten overtrof onze verwachtingen, waar nog bij komt dat ze doorgaans goed te benaderen waren. Kennelijk worden ze hier niet gevangen en het was dan ook een heel ander beeld dan dat we uit b.v. Italië kennen. In Slovenië en de aangrenzende genoemde reservaten vinden we o.a. kleine torenvalken, slangenarenden, diverse soorten spechten, waterspreeuwen, rode rotslijsters (die hier in struiken langs riviertjes voorkomen, een heel ander biotoop dus dan in Zwitserland waar ze op puinhellingen huizen en meestal bijzonder schuw zijn), raven, alpengierzwaluwen, wielewalen, Europese kanaries en aan de kust zelfs de middelste jager (in juni). Ook de 'kale' karst en de vrijwel boomloze hoogvlakten in het midden-zuiden leveren het nodige op; roodpootvalken, blauwe rotslijsters, citroensijzen, sperwergrasmussen, grijze gorzen en doorgaans wat lager, zwartkopgorzen, vale en Griekse spotvogels, vale gierzwaluwen, rotskruipers, kleine zwartkoppen, orpheus- en baardgrasmussen, kalander- en kortteenleeuweriken. Een bonte mengeling van min of meer bijzondere vogels dus, waarbij uiteraard nog vele, ons bekende soorten komen. Het Skadarmeer aan de Albanese grens en de omgeving daarvan vormde een belevenis apart. Pelikanen en kleine zilverreigers, ralreigers bij tientallen open en bloot op de bladeren van waterlelies, witoogeenden, vale en aasgieren. In deze omgeving was ook opvallend de overvloed van blonde tapuiten, zowel de witkelige als de zwartkelige vorm. En het meeste hiervan in terreinen die gemakkelijk te bereiken zijn. Het Skadar Meer ligt aan de spoorlijn van Bar naar Titograd. Naar Bar kan men varen. Het hele kustgebied hier is rijk aan subtropische flora en de zeer oude olijfgaarden herbergen vele vogels. Ook de naaste omgeving van grotere plaatsen zoals Dubrovnik is dusdanig woest dat men daarvoor niet het binnenland in hoeft. En we spreken nog maar niet eens van de vele hagedissen, slangen en schildpadden die overal voorkomen. De rijkdom van de zee is bekend en soms is het mogelijk met een visser, die 's nachts met een lamp gaat vissen, mee te gaan. De fauna van de grotten, die zich geheel heeft aangepast aan het leven in het donker, is een verhaal apart. Iets ervan kan men zien in de beroemde grotten van Postojna, ten noorden van Rijeka, waar o.a. „grottenolme” voorkomen. Hierbij zijn we dus weer terug in Slovenië, waar we nog melding moeten maken van de Karawanken en de Julische Alpen. Waarmee we maar weer willen zeggen dat men beslist niet ver naar het zuiden hoeft te gaan. Daarom nog iets over Plitvice.

Laat u niet afschrikken door de roem die van dit gebied uitgaat als toeristencentrum. Het is enorm groot en er lopen maar weinig wegen doorheen. Op de meeste plaatsen zult u geen mens aantreffen en het is zo gevarieerd met zijn 16 meren, zijn vele watervallen, stroompjes, moerassen, natte weiljes en zijn met allerlei soorten bossen begroeide berghellingen, dat elke vakantie hier te kort is.

Hoewel het voorjaar en de voorzomer de beste tijd zijn is er toch ook in de zomer nog wel het nodige te vinden, alleen zal men wat hoger de bergen in moeten. En laten we het najaar niet vergeten, dan heeft het zeewater de beste temperatuur om urenlang met een duikbril rond te zwemmen, dan zijn allerlei ons onbekende vruchten rijp, de druiven worden

geplukt en op de schilderachtige markten zijn vele soorten paddestoelen, die we hier nooit op onze tafel zien, te koop.
Kortom een land dat ieder wat biedt en waar men niet over uitgepraat raakt.

Meer in het Durmitor-gebergte.

Foto: G. Middelman.

Han Krug

De Bremakker op Texel

Naar aanleiding van de circulaire in Natura togen wij op een mooie dag eind september naar Texel en wel naar het Natuurcentrum van de schrijver en tekenaar Han Alta.

De eerste maal dat wij naar Texel gingen was in augustus 1925. Dat ging toen natuurlijk per rijwieltje. Nadien kwamen wij er nog verscheidene malen o.a. met N.N.V.-kampjes met de tent of in het kampgebouw California halverwege Den Burg en de Koog en in het duinterrein de Krim bij de Cocksdorp. Toen was Texel nog geen recreatiegebied voor duizenden kampeers en pensionisten of bungalowbivakkeers. Toen wij dan nu, wij schrijven 1961, weer eens voet aan wal zetten sloeg ons de schrik om het hart. Geasfalteerde wegen, honderden huisjes met bloedrode daken, soms tegen oude boerenwoningen aangeplakt en sierlijke grasveldjes met banken, in de kleinste